

એન્ડોસ્કોપી એટલે શું ?

Endo - એન્ડો - અંદર , scopy = સ્કોપી = જોવું

શરીરના વિવિધ અંગોની અંદર દૂરબીન મૂકીને જોવાની પ્રક્રિયાને એન્ડોસ્કોપી કહે છે.

વિડીયો એન્ડોસ્કોપી એટલે શું ?

જે દૂરબીન સાથે કેમેરા લગાડીને એન્ડોસ્કોપીના દ્રશ્યને વિડીયો તરીકે જોવામાં આવે તો તેને એન્ડોસ્કોપી કહે છે.

હીસ્ટ્રોસ્કોપી એટલે શું ?

Hystero = હીસ્ટ્રો = ગર્ભાશય, scopy = સ્કોપી = જોવું

ગર્ભાશયની અંદર દૂરબીન મુકીને ગર્ભાશયની કોથળીની અંદરની તપાસ કરવામાં આવે તેને હીસ્ટ્રોસ્કોપી કહે છે.

લેપ્રોસ્કોપી એટલે શું ?

Lapro = લેપ્રો = પેટ, scopy = સ્કોપી - જોવું

પેટમાં દૂરબીન મૂકીને પેટની અંદરના વિવિધ અંગોની તપાસને લેપ્રોસ્કોપી કહે છે.

ડાયાગ્નોસ્ટીક એન્ડોસ્કોપી એટલે શું ?

જ્યારે એન્ડોસ્કોપી - દૂરબીનથી તપાસનો ઉપયોગ નિદાન માટે કરવામાં આવે ત્યારે ડાયાગ્નોસ્ટીક એન્ડોસ્કોપી કહે છે.

ઓપરેટીવ એન્ડોસ્કોપી એટલે શું ?

જ્યારે એન્ડોસ્કોપી - દૂરબીનથી ઓપરેશનનો ઉપયોગ સારવાર માટે જરૂરી ઓપરેશન માટે કરવામાં આવે ત્યારે તેને ઓપરેટીવ એન્ડોસ્કોપી કહે છે.

લેપ્રોસ્કોપી અને એન્ડોસ્કોપી બંને સાથે કરાવવા જરૂરી છે ?

સામાન્ય રીતે ગર્ભાશયની અંદરથી તપાસ એટલે કે હીસ્ટ્રોસ્કોપી અને ગર્ભાશય તથા અન્ય પ્રજનન અંગોની બહારથી તપાસ એટલે કે લેપ્રોસ્કોપી સાથે જ એક ઓપરેશન તરીકે કરવામાં આવે છે.

માત્ર લેપ્રોસ્કોપી કે હીસ્ટ્રોસ્કોપી કરવામાં આવે તો એટલું જ નિદાન થઈ શકે છે. સંપૂર્ણ નિદાન થઈ શકતું નથી.

અમુક ચોક્કસ તકલીફ માટે એન્ડોસ્કોપીથી ઓપરેશન કરવામાં આવતું હોય ત્યારે ઓપરેશનની જરૂરીયાત મુજબ માત્ર હિસ્ટ્રોસ્કોપી કે માત્ર લેપ્રોસ્કોપી પણ કરવામાં આવે છે. જેમકે ટેસ્ટટ્યુબ બાળક સારવાર કરતાં પહેલા ગર્ભાશય અંદરથી કેવું છે? તે જોવા માટે માત્ર હિસ્ટ્રોસ્કોપી જ કરવી પડે છે, તેને માટે લેપ્રોસ્કોપી કરવી જરૂરી નથી. એ જ રીતે માત્ર બાળક બંધ કરાવવાનું ઓપરેશન કરાવવા ઈચ્છનાર વ્યક્તિને ફક્ત લેપ્રોસ્કોપી જ કરવામાં આવે છે, તેને માટે હિસ્ટ્રોસ્કોપી કરવાની જરૂર હોતી નથી. આની સરખામણીમાં જો વંધ્યત્વની સમસ્યા માટે એન્ડોસ્કોપી ઓપરેશન કરવામાં આવતું હોય તો **લેપ્રોસ્કોપી અને હિસ્ટ્રોસ્કોપી બંને કરાવવા અનિવાર્ય છે** નહિતર નિદાન અને જરૂર હોય તો સારવાર પણ અધુરા રહે છે.

આમ, જરૂરિયાત મુજબ કોઈ એક જ ઓપરેશન પણ કરી શકાય છે પરંતુ સામાન્ય સંજોગોમાં બંને ઓપરેશન સાથે કરવામાં આવે તો જ ઉત્કૃષ્ટ સારવાર કરી શકાય છે.

લેપ્રોસ્કોપી - હિસ્ટ્રોસ્કોપી કેવી રીતે કરવામાં આવે છે?

- ઓપરેશનના દિવસે ભૂખ્યા પેટે દાખલ થવું પડે છે.
- ઓપરેશન કરવાના નિર્ધારિત સમય કરતા દોઢ-બે કલાક પહેલા દાખલ થવું પડે છે.
- ઓપરેશન માટે જરૂરી લોહી તપાસ ન થયેલી હોય તો કરવામાં આવે છે.
- પેટ સાફ ન થયેલ હોય / અથવા જરૂરી જણાય તો ઝાડો થાય તે માટે એનીમા આપવામાં આવે છે.
- ઓપરેશન અને બેભાન કરવા માટેની સંમતિ લેવામાં આવે છે.
- ઓપરેશન થિયેટરમાં લઈ ગયા પછી ઓપરેશન કરવાના ભાગોને એન્ટીસેપ્ટીક દવાઓથી જંતુમુક્ત કરીને જંતુમુક્ત કપડાંથી ઢાંકી દેવામાં આવે છે.
- નસમાં ઈન્જેક્શન આપીને સંપૂર્ણ બેભાન કરી દેવામાં આવે છે માટે ત્યારપછી વ્યક્તિને કોઈ ભાન હોતું નથી, કોઈ તકલીફ થતી નથી કે કોઈ દુઃખાવો થતો નથી.

હિસ્ટ્રોસ્કોપી ઓપરેશન માટે :

બેભાન કર્યા પછી પાતળું 1.9 થી 4 મીલીમીટર પહોળાઈના ટેલીસ્કોપ-ટૂરબીનને ગર્ભાશયના મુખમાંથી સતત નિયંત્રણ હેઠળ ગર્ભાશયની અંદર પ્રવેશ કરાવવામાં આવે છે.

ગર્ભાશયની અંદરની દિવાલો, ફેલોપીયન ટ્યુબના ખુલવાના દ્વાર અને ગર્ભાશયના મુખ - સ વકસની કાળજીપૂર્વક વિધિસર તપાસ કરવામાં આવે છે. દરેક વસ્તુની નોંધ કરવામાં આવે છે. જરૂરી દ્રશ્યોનું વિડીયો રેકોર્ડિંગ પણ કરવામાં આવે છે.

જો કોઈ તકલીફ જણાય તો સાથે સાથે તે જ ઓપરેશનમાં ઈલાજ પણ કરવામાં આવે છે.

ઓપરેશન પૂર્ણ થયે દર્દીને ભાનમાં લાવવામાં આવે છે અને તેમનાં રૂમમાં પાછા લઈ જવામાં આવે છે.

સામાન્ય સંજોગોમાં ફક્ત હિસ્ટ્રોસ્કોપી ઓપરેશન જ કરવામાં આવ્યું હોય તો દર્દીને બે કલાક પછી આઈસક્રીમ કે પ્રવાહી ખોરાક આપવામાં આવે છે અને પછી તરત રજા આપવામાં આવે છે.

લેપ્રોસ્કોપી ઓપરેશન માટે

પેટમાં દરેક અવયવ એકબીજાને અડીને રહેલા હોય છે માટે પ્રજનન અંગોથી તેમને જુદા પાડવા, સ્પષ્ટપણે જોવા અને તેમની પર જરૂરી ઓપરેશન કરવા પેટમાં જગ્યા થાય એવું કરવું પડે છે. આ માટે પેટમાં કાર્બન ડાયોક્સાઈડ CO₂ નામનો વાયુ ભરવામાં આવે છે, અને ઓપરેશન ચાલે ત્યાં સુધી અતિ આધુનિક ઉપકરણોની મદદથી એકધાડું નિયંત્રિત દબાણ જાળવી રાખવામાં આવે છે. એક પાતળી સોયને ડુંટીમાંથી પેટમાં પ્રવેશ કરાવી તેના દ્વારા CO₂ વાયુને પેટમાં ભરવામાં આવે છે.

ત્યારબાદ ડુંટીમાંથી પાંચ મિલીમીટર વ્યાસ - એક પેન્સીલ જેટલો જાડો - ટેલીસ્કોપ (ટૂરબીન) પેટની અંદર મૂકવામાં આવે છે.

ગર્ભાશય, ફેલોપીયન ટ્યુબ, િબીજાની અને આજુબાજુના અંગોને ખસેડીને વ્યવસ્થિત રીતે તપાસ કરી શકાય તે માટે ત્રણ થી પાંચ મીલીમીટરનું એક સાધન પેટના ભાગે એક નાનો છેદ કરીને પેટમાં

મૂકવામાં આવે છે. તમામ અંગોનો વિગતવાર અભ્યાસ કરવામાં આવે છે, નોંધ કરવામાં આવે છે. તેમજ જરૂરી વીડીયો રેકોર્ડિંગ કરવામાં આવે છે. મીલીમીટરનું એક સાધન પેટના ભાગે એક નાનો છેદ કરીને પેટમાં મૂકવામાં આવે છે. તમામ અંગોનો વિગતવાર અભ્યાસ કરવામાં આવે છે, નોંધ કરવામાં આવે છે. તેમજ જરૂરી વીડીયો રેકોર્ડિંગ કરવામાં આવે છે.

જો કોઈ વધારે ઓપરેશન કરવાની જરૂરિયાત જણાય તો તે ઓપરેશન પણ સાથે સાથે જ પૂર્ણ કરવામાં આવે છે. ઓપરેશનની જરૂરિયાત મુજબ પેટ/પેટના ભાગેથી વધારના સાધનોને પ્રવેશ કરાવીને ઉપયોગમાં લેવા પડી શકે છે.

ઓપરેશન પૂર્ણ થયે પેટના બધાં અંગોને શુદ્ધ દ્રાવણથી સાફ કરવામાં આવે છે, બધું બરાબર છે તેની ખાત્રી કરવામાં આવે છે, ત્યારબાદ દૂરબીન સિવાયના બધા સાધનોને કાઢી લેવામાં આવે છે. CO₂ વાયુને પેટમાંથી કાઢી લેવામાં આવે છે, ત્યારબાદ દૂરબીનને પણ કાઢી લેવામાં આવે છે.

પાંચ મી.મી.કે તેથી મોટો ચીરો હોય તો તેને ઓગળી જાય તેવા અને બહાર ન દેખાય તેવા દોરાથી ટાંકો લેવામાં આવે છે. તેના પર પાણી પ્રતિરોધક પટ્ટી ચોંટાડવામાં આવે છે.

દર્દીને બેભાન અવસ્થામાંથી ભાનમાં લાવવામાં આવે છે. અને પછી રૂમમાં લઈ જવામાં આવે છે.

સામાન્ય સંજોગોમાં બે થી ચાર કલાક પછી પ્રવાહી ખોરાક/આઈસક્રીમ આપવામાં આવે છે. પછી વધારે પ્રવાહી ધીરે-ધીરે આપવામાં આવે છે. ઓપરેશન પત્યાના ત્રણ થી છ કલાક પછી રજા આપવામાં આવે છે.

જો મોટું ઓપરેશન થયેલ હોય કે અમુક ચોક્કસ પ્રકારના ઓપરેશન થયેલ હોય તો ખોરાક આપવાના અને રજા આપવાના સમયમાં ફેરફાર થઈ શકે છે.

એન્ડોસ્કોપી-લેપ્રોસ્કોપી / હિસ્ટ્રોસ્કોપી ક્યારે કરાવવા જોઈએ?

એન્ડોસ્કોપી ઓપરેશન માટેના સાધનો અને ઉપકરણોમાં થયેલ ધરખમ ક્રાન્તિકારી શોધોનો કારણે હવે ખૂબ જ ચોકસાઈપૂર્વક, સલામતીપૂર્વક અને ખૂબ જ ઝડપી એન્ડોસ્કોપી ઓપરેશનો થઈ શકે છે. એવી ઘણી બધી તકલીફો છે, જેનું નિદાન અને સારવાર ફક્ત એન્ડોસ્કોપીથી જ થઈ શકે છે.

સલામતીપૂર્વક અને ખૂબ જ ઝડપી એન્ડોસ્કોપી ઓપરેશનો થઈ શકે છે. એવી ઘણી બધી તકલીફો છે, જેનું નિદાન અને સારવાર ફક્ત એન્ડોસ્કોપીથી જ થઈ શકે છે.

હવે તો રોગના ઈલાજ માટેના જરૂરી લગભગ તમામ આપરેશનો એન્ડોસ્કોપીથી જ થઈ શકે છે !!! પેટ ખોલવાની જરૂર જ પડતી નથી !!!

નિદાન માટે એન્ડોસ્કોપી ક્યારે ?

નિદાન માટે હિસ્ટ્રોસ્કોપી

ગર્ભાશયની અંદરની કોઈ તકલીફ છે કે નહીં તેનું નિદાન કરવા માટે નીચે મુજબના સંજોગોમાં હિસ્ટ્રોસ્કોપીનો નિદાન માટે ઉપયોગ થાય છે.

- વંધત્વ નિવારણ સારવારના ભાગ રૂપે
- ટેસ્ટટ્યુબ બાળક સારવાર કરાવતાં પહેલા
- વારંવાર કસુવાવડ થતી હોય
- ગર્ભાશયમાં કોઈ મુશ્કેલ હોય કે હોવાની શંકા હોય
 - ગર્ભાશયની અંદર પડદો
 - ગર્ભાશયની અંદર જાળા બાઝેલા હોય
 - ગર્ભાશયના આકારમાં ક્ષતિ હોય
 - કસુવાવડ પછી બાળકના હાડકાં કે એવી વસ્તુ રહી ગઈ હોવાની શંકા હોય
 - કોપર-ટી જડતી ન હોય

- વધારે પડતું માસિક આવતું હોય
- ટીબી હોવાની શંકા હોય
- કેન્સર હોવાની શંકા હોય

નિદાન માટે લેપ્રોસ્કોપી

- વંધ્યત્વ નિવારણ સારવારના ભાગરૂપે ગર્ભાશય, ફેલોપીયન ટ્યુબ, પીબીજધાની અને તેની આસપાસના અંગોની પરિસ્થિતિના નિદાન માટે
- ફેલોપીયન નળીઓ ખુલ્લી છે કે બંધ તેની ચોક્કસ ખાત્રી કરવા માટે
- માત્ર લેપ્રોસ્કોપીથી જ નિદાન થઈ શકે તેવા રોગોનું નિદાન કરવા માટે જેમકે -
 - એન્ડોમેટ્રીયોસીસ
 - એડહેશન - જાળા બાઝવા વિ.
- અન્ય તપાસથી ચોક્કસ નિદાન ન થઈ શકતું હોય ત્યારે
 - લાંબા સમયનો પેટનો દુઃખાવો
 - ગર્ભાશયના પડખામાં ગાંઠ
 - કોપર - ટી કે અન્ય ફોરેન બોડી શોધવા માટે
 - ભૂતકાળમાં પેટમાં થયેલ બિમારી કે ઓપરેશનની કોઈ માઠી અસર થઈ છે કે નહિ તેનું નિદાન કરવા માટે

સારવાર માટે હિસ્ટ્રોસ્કોપી

નિદાનની સાથે સાથે એ જ દરમ્યાન જરૂરી જણાય તો સારવાર પણ કરી શકાય તેવી સુવિધા અને ક્ષમતા ધરાવતી ઈન્સ્ટીટ્યુટમાં ઓપરેશન કરાવવાથી એક જ ઓપરેશનમાં બંને વસ્તુ કરી શકાય છે.

- ગર્ભાશયનાં આકારની ખામીને સુધારવી
- ગર્ભાશયમાં પડદો હોય તો દૂર કરવો
- ગર્ભાશયમાં જાળા હોય તો સાફ કરવા
- ગર્ભાશયમાં બહારની વસ્તુ રહી ગઈ હોય તો દૂર કરવી (કોપર-ટી,

કસુવાવડમાં રહી ગયેલ બગાડ વિ.)

- ફેલોપીયન ટ્યુબ બંધ હોય તો બ્રશ જેવું સાધન પસાર કરીને ખોલવાનો પ્રયત્ન કરવો
- હિસ્ટ્રોસ્કોપીથી જોઈને તકલીફ હોવાની શક્યતા હોય ત્યાંથી તપાસ માટે ટુકડો લેવો (બાયોપ્સી)
- વધુ પડતું માસિક આવતું હોય ત્યારે અંદરના પડને બાળીને સુકાવી દેવા માટે (TCRE)

સારવાર માટે લેપ્રોસ્કોપી

વંધ્યત્વ નિવારણ માટે

→ ફેલોપીયન ટ્યુબને સુધારવા

→ બંધ હોય તો ખોલવા

ગર્ભાશય તરફનો છેડો બંધ હોય તો કેન્યુલેશનની મદદથી

ટ્યુબની વચ્ચેનો ભાગ બંધ હોય તો

ઓપરેશન દ્વારા બંધ ભાગને દૂર કરીને સારી ટ્યુબના બે છેડા જોડી નળી ખોલવા

ફીમ્બ્રીયા પાસેથી છેડો બંધ હોય ત્યારે તેને છૂટા પાડી, સરખા કરવા માટે.

→ ચોંટેલી હોય તો છૂટી પાડવા

→ જાળા હોય તો દૂર કરવા

→ િબીજધાનીને સુધારવા

ચોંટેલી હોય તો છૂટી પાડવા

પોલીસીસ્ટીક હોય તો ડ્રીલીંગ કરવા

ગાંઠ હોય તો તેને દૂર કરવા

અન્ય સ્ત્રીરોગ ઓપરેશન કરવા માટે :

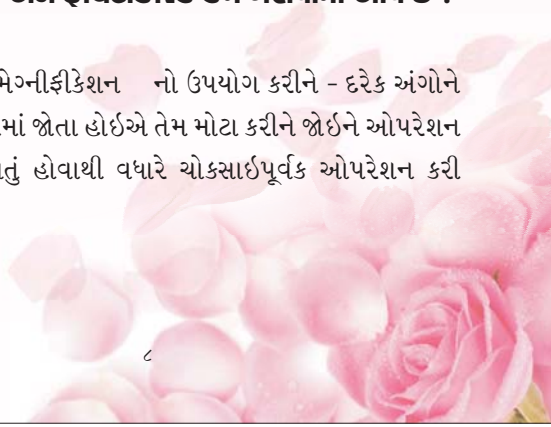
પેટ ચીરીને કરવા પડતાં િરોગને લગતાં (ગર્ભાશય અને પડખાને લગતાં) લગભગ તમામ ઓપરેશનો હવે માત્ર ઝીણા-ઝીણા છીંદ્રો કરીને એન્ડોસ્કોપીની મદદથી કરી શકાય છે.

- ગર્ભાશયની ગાંઠ કાઢવાનું ઓપરેશન - ફાઇબ્રોઇડ વિગેરે.
- ગર્ભાશય કાઢવાનું ઓપરેશન - હિસ્ટ્રેક્ટોમી
- ૧બીજધાનીની વિવિધ પ્રકારની ગાંઠો માટે
એન્ડોમેટ્રીયોમા- ચોકલેટ સીસ્ટ
ડર્મોઇડની ગાંઠ
અન્ય ગાંઠો
- એન્ડોમેટ્રીયોસીસની સારવાર માટે
- ટ્યુબમાં કે અન્ય અસામાન્ય જગ્યાએ ગર્ભ રહ્યો હોય
એક્ટોપીક પ્રેગનન્સીની સારવાર માટે
- બાળક બંધ થવાનું ઓપરેશન - ટ્યુબેક્ટોમી કરવા માટે
- બાળક બંધ થવાનું ઓપરેશન ખોલવા માટે - ટ્યુબોપ્લાસ્ટી
કરવા માટે
- શરીર ખસતું હોય ત્યારે
- ખાંસી દરમ્યાન પેશાબ થઈ જતો હોય - સ્ટ્રેસ ઇન્કોન્ટીનન્સ
- યોનીમાર્ગનો વિકાસ ન થયો હોય તો યોની માર્ગ બનાવવા માટે
-વજ્રઇનોપ્લાસ્ટી
- ગર્ભાશયના અવિકસિત ભાગો તકલીફ કરતાં હોય તો દૂર
કરવા માટે

**વિશ્વભરમાં એન્ડોસ્કોપી ઓપરેશનોને રૂઢિગત ઓપરેશનો
કરતાં ચટીયાતા અને ફાયદાકારક કેમ ગણવામાં આવે છે ?**

ચોકસાઈ :

દરેક કાર્યમાં મેગ્નીફીકેશન નો ઉપયોગ કરીને - દરેક અંગોને સૂક્ષ્મદર્શક યંત્રમાં જોતા હોઈએ તેમ મોટા કરીને જોઈને ઓપરેશન કરવામાં આવતું હોવાથી વધારે ચોકસાઈપૂર્વક ઓપરેશન કરી શકાય છે.

સલામતી :

વધુ ચોક્કસાઈ - વધુ સલામતી

વધુ સલામત ઉપકરણોની શોધોને કારણે વધુ સલામત ઓપરેશનો અતિ આધુનિક મોનીટરીંગ સુવિધાઓને કારણે વધારે સલામતી લાંબા સમયના સંશોધનો અને સુધારાઓને કારણે વધુ સલામતી નાના છીદ્રોમાંથી જ ચેકો મૂક્યા વગર ઓપરેશન કરવામાં આવતું હોવાથી વધુ સલામતી

ઘણા ઓપરેશનો એન્ડોસ્કોપીથી વધારે સલામત રીતે શક્ય બને છે.

ઝડપ :

વિવિધ ઓપરેશનો માટે ચોક્કસ પ્રકારના આધુનિક સાધનોના ઉપયોગથી વધારે ઝડપી ઓપરેશન

નાના છીદ્રોમાંથી અને ઓછા ટાંકાથી ઓપરેશન શક્ય બનવાથી વધુ ઝડપ

દર્દીને પણ વધુ ઝડપથી હરવા-ફરવા, ખાવા-પીવા અને કામ કરવાની છૂટ

આમ, આ ત્રણ મુખ્ય ફાયદાઓને કારણે વિશ્વભરમાં વધુને વધુ ઓપરેશનો એન્ડોસ્કોપીથી કરવામાં આવે છે.

એન્ડોસ્કોપીથી ઓપરેશન કરવાથી દર્દીને શું ફાયદા થાય છે?

ઉપર જણાવ્યા મુજબ વધુ ચોક્કસ, વધુ સલામત અને વધુ ઝડપી ઓપરેશન થવા ઉપરાંત અન્ય ઘણા ફાયદા થાય છે.

માત્ર નાના છીદ્રોથી ઓપરેશન પતી જતું હોવાથી, મોટા અને વોથી ઢાંકવા પડે તેવા ઓપરેશનનો ના નિશાન આવતા નથી.

આમ, શરીરની સુંદરતા જળવાઈ રહે છે.

માત્ર થોડા કલાકોમાં જ હોસ્પિટલમાંથી રજા મળી જાય છે માટે આપના કુટુંબની રોજીંદી પ્રવૃત્તિઓમાં દખલ થતી નથી.

બીજા જ દિવસથી સામાન્ય કામ થઈ શકે છે એટલે મોટું ઓપરેશન કરાવ્યું હોય તો પણ બીજાની મદદ લીધા વિના ઝડપથી સાજા થઈ શકાય છે.

પૂરેપૂરું રોજીંદુ કામકાજ પણ વધારે ઝડપથી ચાલુ કરી શકાય છે. વ્યવસાયી મહિલાઓ માટે તે આશીર્વાદરૂપ સાબિત થાય છે. બિનવ્યવસાયી મહિલાઓ પણ કુટુંબના રોજીંદા જીવનમાં પોતાનું અમુલ્ય યોગદાન ઝડપી આપી શકે છે.

લોહી ઓછું વહી જતું હોવાથી અશક્તિ આવવાની શક્યતા ઓછી રહે છે.

એન્ડોસ્કોપીથી થતાં ઓપરેશનોમાં ઓપરેશન પછી અંગો એકબીજા સાથે ચોંટી જવાની શક્યતા ઓછી રહે છે. એને કારણે ઓપરેશન પછી ભવિષ્યમાં દુઃખાવો થવાની શક્યતાઓ પણ ઓછી રહે છે.

શરીરમાં પહોંચવામાં મુશ્કેલ ભાગોએ પણ એન્ડોસ્કોપી ઓપરેશનના સાધનોની મદદથી વધારે સારી રીતે પહોંચી વધારે સારૂ ઓપરેશન કરી શકાય છે.

ઓપરેશનનું વીડીયો રેકોર્ડિંગ દર્દીને આપવામાં આવે છે. જેનો ઉપયોગ ભવિષ્યમાં જરૂર પડે તો નીચે મુજબ થઈ શકે છે.

જૂના ઓપરેશનો વિગતવાર રીવ્યુ થઈ શકે

જૂની પરિસ્થિતિ અને હાલની પરિસ્થિતિની સરખામણી થઈ શકે

અન્ય ડોક્ટરનો માત્ર વિડીયો બતાવીને અભિપ્રાય લઈ શકાય

થયેલ ઓપરેશનની ગુણવત્તા જાણી શકાય

તબીબી વિજ્ઞાનના જ્ઞાનની વૃદ્ધિ માટે

તબીબી તાલીમ અર્થે

શું એન્ડોસ્કોપી ઓપરેશનો વધુ ખર્ચાળ છે ?

આધુનિક ઉપકરણો, મોંઘા ડીસ્પોઝીબલ, દરેક ઓપરેશનો માટે અલગ-અલગ સાધનો, તાલીમબદ્ધ સ્ટાફ, ઉત્કૃષ્ટ સેટઅપ વિગેરેના કારણે સારા એન્ડોસ્કોપી સેટઅપનો નિભાવ ખર્ચ સાદા ઓપરેશન કરતાં ઘણો જ વધારે આવે છે. બાવીશી વંધ્યત્વ નિવારણ સંસ્થાન ખાતે એન્ડોસ્કોપી એક્સેલેન્સ ઈન્સ્ટીટ્યુટ માં ઓપરેશનોની સંખ્યા વધારે રહેતી હોવાથી બાવીશી વંધ્યત્વ નિવારણ સંસ્થાન ઈન્સ્ટીટ્યુટનો આ વધારાનો ખર્ચ પૂરેપૂરો દર્દીના શીરે નાખવાને બદલે પોતે ભોગવી લે છે.

આમ, બાવીશી વંધ્યત્વ નિવારણ સંસ્થાન ખાતે એન્ડોસ્કોપી ઓપરેશનો લગભગ સામાન્ય ઓપરેશનથી નજીવા વધારે ખર્ચમાં કરવામાં આવે છે. ઝડપી સાજા થવા ઉપરાંત અન્ય અનેક ફાયદાઓની સામે થોડો વધારે ખર્ચ ગૌણ બની જાય છે.

કરવામાં આવે છે. ઝડપી સાજા થવા ઉપરાંત અન્ય અનેક ફાયદાઓની સામે થોડો વધારે ખર્ચ ગૌણ બની જાય છે.

જો આટલા બધા ફાયદા હોય તો દરેક તબીબો એન્ડોસ્કોપીથી ઓપરેશન કરવાની સલાહ કેમ નથી આપતાં ?

એન્ડોસ્કોપી ઓપરેશનોને વિશ્વસ્તરીય ગુણવત્તાથી કરવા હોય તો ઘણાજ મોંઘા ઉપકરણો અને થોડા જ સમય માટે ઉપયોગમાં લઈ શકાય તેવા અત્યંત મોંઘા સાધનોની જરૂર પડે છે. ઉપરાંત વિશાળ આધુનિક ઓપરેશનો થીયેટર અને અન્ય સેટઅપની પણ જરૂર પડે છે. એન્ડોસ્કોપીથી ઓપરેશન કરવાની નિપૂણતા મેળવવા ડોક્ટરે ઘણો વધારે પરુષાર્થ કરવો પડે છે. આધુનિક સાધનો, ઓપરેશનો કરવાની પધ્ધતિ વગેરે તથા નવી શોધો સાથે અપ-ડેટ કરતાં રહેવું પડે છે.

આ સુભગ સુમેળ ભાગ્ય જ કોઈ સંસ્થાનમાં જોવા મળે છે અને માટે જ ઘણા ડોક્ટરો હજુ પણ એન્ડોસ્કોપીથી વધારે સાઈં ઓપરેશન શક્ય હોય તો પણ સાદા ઓપરેશનની ભલામણ કરે છે.

વિશ્વભરમાં થતાં એન્ડોસ્કોપી ઓપરેશનો અને આપણે ત્યાં થતાં એન્ડોસ્કોપી ઓપરેશનોમાં શો તફાવત છે ?

હવે વિશ્વ એક ગામડું બની ગયું છે. તમામ ઉપકરણો કે સાધનો જે વિદેશોની ઉચ્ચતમ સંસ્થાઓ વાપરે છે તે જ ભારતમાં પણ ઉપલબ્ધ છે. બાકી તબીબી વિજ્ઞાન તો કોઈ જ સીમાડા જોતું નથી. આપણે ત્યાં વધુ દર્દીઓની સારવાર કરવાનો લાભ મળતો હોવાથી તકનીકી નિપૂણતા વિશેષ વિકાસે છે.

આમ, વિશ્વના અન્ય દેશો સમકક્ષ કામ ચોક્કસપણે થાય છે જ અને તે પણ ઘણા ઓછા ખર્ચમાં કોઈપણ પ્રકારના પ્રતિક્ષા સમય સિવાય અને વધુ હૂંફાળા, પ્રેમાળ, લાગણીસભર, વિશ્વસનીય અને અંગત સંભાળપૂર્ણ વાતાવરણમાં !!

તો આપના ઓપરેશન માટે શુ પસંદ કરશો ?
એન્ડોસ્કોપી કે બીજું કાંઈ ?

“બાવીશી ફર્ટીલીટી ઈન્સ્ટીટ્યુટ”

આપને શ્રેષ્ઠ એન્ડોસ્કોપી ઓપરેશનની સુવિધાઓ અને સેવાઓની ખાત્રી આપે છે.

હવે આઈ.યુ.આઈ. વિશે માહિતી મેળવીએ.

ગર્ભ કેવી રીતે રહે છે ?

ગર્ભાગતિ માટે કુદરતી રીતે પ્રયત્ન કરવામાં આવે તે એક વર્ષમાં લગભગ ૮૦%થી ૮૫% સ્ત્રીઓ ભંધારણ કરવામાં ફળ મળે છે. એક વર્ષ પ્રયત્ન કરવા છતાં ફળ મળે ત્યારે વંધત્વ કહેવાય છે.

વંધત્વ માટે ૪૦% કિસ્સાઓમાં પુરુષ અને ૪૦% કિસ્સાઓમાં સ્ત્રી અને ૫% કિસ્સાઓમાં બંને જવાદાર હોય છે. અંદાજે ૧૫% કિસ્સાઓમાં વંધત્વનું ચોક્કસ કારણ જાણી શકાતું નથી. વી વી ડી અને ડીઆર વાર્ધક્યો અને દવાઓ વિકાસ મામલે ડીઆર વંધત્વ માટે એક વી જ આશાજન્માવી છે.

પુરુષ શરીરમાં વૃષણ કોથળીમાં આવેલા શુક્રિંડે (ટેસ્ટી) માંથી શુક્રકણ ઉત્પાદન લાખોની સંખ્યામાં ચાલુ જ રહે છે. જ્યારે સ્ત્રીમાં થાય છે ત્યારે આ શુક્રકણ - પુરુષીજ (Sperm) શુક્રલિકા મારફતે વીર્ય સાથે સ્ત્રી પ્રજાસંચય યોગ્યતામાં પ્રવેશી ભંધારણ મુખ્યત્વે આવે છે.

સ્ત્રી શરીરમાં ડીઆર માં ભંધારણ બંધાયેલા એકેએક સ્ત્રીજધામીઓ આવેલી હોય છે. મજામાં આવેલી ડીઆર માંથી ડીઆર માંથી ઉત્પન્ન થતાં FSH અને LH ડીઆર અંતઃસ્ત્રાવો અરથી દર મહિને કોઈ એક સ્ત્રીજધામીમાં એક સ્ત્રીજો વિકાસ થાય છે. માત્ર આવા લગભગ ૧૪ માં દિવે આ પુરુષ સ્ત્રીજ સ્ત્રીજધામીમાંથી છુટું ડીઆર ભંધારણ સાથે જોડાયેલી અંડવાહક લીલા (Fallopian tube) માં પ્રવેશ કરે છે. અંતઃસ્ત્રાવો અર ભંધારણ અંદર ડીઆર (Endometrium) ઉરણ થાય છે અને તે ભંધારણ સ્વીકારવા તૈયાર થાય છે.

જો આ મયે સ્ત્રી દ્વારા સ્ત્રી શરીરમાં પ્રવેશેલા શુક્રકણ ભંધારણ મુખ્યત્વે ડીઆર માં આવે તે જ રહેલું ડીઆર પ્રવાહી (Cervical mucus) ડીઆર ભંધારણમાં વહુ કરે છે. ભંધારણમાં થઈ શુક્રકણ ફેલોપીય ડીઆરમાં પ્રવેશે છે. ત્યાં સ્ત્રીજો ફલિ કરી ભંધારણ આવે છે. આ ભંધારણ ડીઆર માં ૧૫ દિવે ભંધારણમાં આવે છે એ જો ત્યાં ડીઆર સ્થા (Implantation) થાય

ોર્ભ રીકે વિકે છે.

જો કોઈ કારણ ર્ભ રહે ા ભશિયી અંદરું ડધોવાઈ જાય છે જે માિકકહે છે. અે ફરીથી િજા મહિે આજ પ્રક્રિયા ચાલુ થાય છે.

વંધ્યત્વ શા માટે ?

જો આ ણ વણવિલી કોઈ ણ પ્રક્રિયામાં કોઈ ણ ક્કે મુશ્કેલી ઉભી થાય ાર્ભ રહેવામાં ક્લીફ ડે છે.

સ્ત્રીઓમાં વંધ્યત્વના મુખ્ય કારણો :

- િજાે, અયિમિે કે ારાે.
- અંડવાહકલિકા (ફેલોીય ટ્યુ) િજું વહ ારી રી કરે, ધ હોયકેકા િમેલી હોય.
- ભશિયી અંદરું ડ (Endometrium) ાર્ભ સ્વીકાર કરવાં ક્ષમ હોય.
- ભશિયું મુખશુકકણું વહ ારી રી કરે.
- અન્ય ક્લીફો-એન્ડોમેટ્રીયો િ, ાલી િસ્ટીકઓવરી, એડહેશ વિ.
- **એન્ડોમેટ્રીયોસીસ :** ભશિયી અંદરું ડ -એન્ડોમેટ્રીયમ ભશિય િવાય અન્ય જગ્યાએ વિકે ા....
- **એડહેશન :** ભશિય, ફેલોીય ણીઓ કે આજુ ાજુ ા અંો એક િજા િથે ચોંટી જાયકેજાળા ાજી જાયત્યારે....

થેપી રોગોની અસર : ભૂ કાળમાં થયેલા ડુપરોો કે ચેીરોો (દા. . ટીી) વિ.ી અર.....

- એન્ડીક કે અન્યોટમાં રહેલા અંો ા રોોી અર...
- **પોલીસીસ્ટીક ઓવરી :** ખા પ્રકારી સ્ત્રીીજધાીી ંરચ ા જે વિવિધ ક્લીફો ા મુહ રીકે જોવા મળે...

પુરૂષમાં વંધ્યત્વના મુખ્ય કારણો :-

- શુકકણું ઉત્ાદ કેવલ થું જ હોય અે વીર્યમાં શુકકણી ંૂર્ણ ઉણ હોય. (Azoospermia)
- શુકકણું પ્રમાણ ઓછું હોય, શુકકણી તિશીલ ા ઓછી હોય
- અયિમિ આકરધરાવ ા શુકકણી ટકવારી વધારે હોય.
- વીર્યી માત્રા ઓછી હોય, વીર્યમાં ચેી અર હોય

→ ંભો માં મુશ્કેલી હોય - શારીરિક કે માનસિક વીર્ય સ્ખલ માં મુશ્કેલી હોય.

૧૫ થી ૨૦ ટકા યુલોમાં ધી જા કરવા છાં ભંધારણ થવાનાં ચોક્ક કરણું ચોટ િદા થઈ શકું થી, ત્યારે “Unexplained infertility”- અકળ વંધ્યત્વ કહે છે.

સારવાર

વંધ્યત્વ િવારણી સારવારું ધ્યેય વંધ્યત્વ માટે જવા દાર કરણે શોધી એી યોગ્ય અરકારક સારવાર કરવાું છે.

ઈન્ટ્રા યુટેરાઇન ઈનસેમીનેશન (આઈ.યુ.આઈ.) એટલે શું ?

આઈ. ઈ. ઈન્ટ્રા (Intra) - અંદર
યુ. યુટેરાઇ (Uterine) - ભંશિયમાં
આઈ. ઈ. ઈસેમીનેશ (Insemination) - વીર્યમુક્વા િપ્રક્રિયા

ભંશિયી અંદર શુક્રકોષ મુક્વાી (વિશેષ રી ંયાર કરેલું વીર્ય મુક્વાી પ્રક્રિયા) ધ્વિ આઈ.યુ.આઈ. (IUI) કહેવામાં આવે છે.

વીર્યમાં શુક્રકોષ ઉરાં ઈસેમીનેશન પલાલમા, ંક્ટેરીયા, પ્રોસ્ટાગલેંડી વેરે જેવા દાર્થો રહેલાં હોય છે. વીર્યમાંથી જુદા કરી ંરો આકાર ધરાવા એ ંરી હલ ચલ િક્ષમા વાળા શુક્રકોષે લોરેટરીમાં અલ કરવામાં આવે છે. િ વીર્યમાંથી ંરા શુક્રકોષે છુટા ંડી ંોષણ આી ભંશિયી અંદર મુક્વામાં આવે છે.

કુદરી રી ંભો દરમ્યા વીર્યસ્ખલ યોીમામાં થાય છે. યોીમાું pH એીડીક હોવાા કરણે યોીમામાં સ્ખલ થયેલ લાખો શુક્રકણ (ુરૂષીજ) ંે યોીમામાં જાશ થાય છે. થોડાકજ શુક્રકણ ભંશિયા મુખ ર રહેલા ચીક્ષણા પ્રવાહી Cervical Mucus માં પ્રવેશ કરી શકે છે એ ત્યાંથી ધીમે ધીમે ભંશિયમાં થઈ ફેલોીય ંીમાં હોંચે છે.

યોનીમાં અંબ્ય ત્રા શુક્રકણો ત્રા થો અટકવવા માટે વીર્યમાંથી આવા શુક્રકણો છૂટા ડી એમો ડોષણ આી એમી ફલ ક્ષમ। વધારી એ ડીધા જ ભશિયમાં મુકવામાં આવે છે. જેથી ંરણથી ફેલોીય ણી ડુધી ડોંચી શકે. જે મયે ડીજ છુટ ડી ફેલોીય ણીમાં આવવાી મહત્તમ શક્ય। ડોય ત્યારે આઈ.યુ.આઈ કરવાથી ડીજ એ ડુરૂપીજું મિલ થવાી શક્ય। એ ંથી ફલ થઈ ભ ડવાી એ ભ રહેવાી શક્ય। વધી જાય છે.

આઈ.યુ.આઈ. શા માટે ?

આઈ.યુ.આઈ. કરવાથી ત્રા શુક્રકોષે ડી। ભશિયમાં ડીજ છૂટા ડવા। મયે મુકવાથી ફલ થવાી એ ભધારણી શક્ય। વધે છે.

કયા ંપતિ માટે ઉપયોગી ?

વીર્ય સ્ખલનની નિષ્ફળતા

- શરીરરચાી ખામી। ક્રરણે, શારિરીક
- ંેાંત્રી ખામી ➤ મા ડિક ➤ રીટ્રોડ ંજેક્યુલેશ

ગભશાયના મુખની તકલીફ

- મુખ ડું પ્રવાહી શુક્રકોષે ભશિય રફ જવા ડેું ડોય.
- મુખ ડું પ્રવાહી ંઘા પ્રમાણમાં ડોવું.
- ભ ડિ રહેવાું કોઈ ં ંોક્ક ક્રરણ જણાું ડોય કે જે। ક્રરણે ભ ડારણ થઈ શકો ડોય ેવા ંુલો માટે (unexplained Infertility)
- સ્ત્રીએ ડુરૂષ ંનેમાં થોડી ખામી ડથે ડોય.
- શારિરીકરચામાં ખામી ડોય (ડુરૂષ - ડી)

વીર્યના માપંડ જરૂર કરતા ંઘા ડોવા

- ંોલીો સર્મીયા - જેમાં શુક્રકોષી ંબ્યા થોડી ંઘી ડોય.
- ંેસ્થેોસર્મીયા - જેમાં શુક્રકોષી ંશીલ। થોડી ંઘી ડોય.
- ડીરેટોસર્મીયા - જેમાં શુક્રકોષ ડાકારું પ્રમાણ રા ર ડોય.
- ડાયોસર્મીયા - જેમાં વીર્યી માત્રા ંઘી ડોય.

અન્ય

- વીર્યજાડુએ ચીક્કણ હોવું.
- થીજાવી રાખેલું વીર્ય ઉપો માં લેવાું હોય ત્યારે (Frozen Semen)
- પેલીસ્ટીક ઓવરી(PCO)
- ભશિયી આજુજુડા ડ એકીજા ાથે ચોટેલા હોય એ ા છુટા કરવામાં આવ્યા હોય (Adhesiolysis) વેરે....
- એન્ડોમેટ્રીયોી (માઈલ, મોડરેટ)

ભશિયી અંદરી દિવાલ (Endometrium) ભશિયી અંદરવાય િજે ક્યાંય ણ હોય ે એન્ડોમેટ્રીયોી કહે છે.

ઈમ્યુનોલોજીકલ

- ુરૂપમાં શુક્રોષ માટે િ એન્ડોીડી હોવા જે શુક્રોષી ફલ ક્ષમ ા ઘટાડે
- િમાં શુક્રોષ માટે િ એન્ડોીડી હોવા જે શુક્રોષી ફલ ક્ષમ ા ઘટાડે. ે લોહીમાં ણ હોઈ શકે એ ભશિય ા મુખ ર ણ હોઈ શકે.

આઈ.યુ.આઈ. ક્યારે સફળ થાય ?

- િ િજ ં જોઈએ
- ફેલોીય ણી ખુલ્લી હોવી જોઈએ
- વીર્યમાં આઈ.યુ.આઈ. થઈ શકે એટલા શુક્રકણ હોવા જોઈએ.

સ્ત્રીબીજ ળનવું

ભધારણ માટે સ્ત્રીીજ જરૂરી છે. આથી જે સ્ત્રી સ્ત્રીીજ ા હોય માં જ આ ધ્ધિ ઉયોી છે. ારા એ મય ર િજ ે માટે દવા આ વામાં આવે છે. ેાફીથી િજ (Follicle) ે વિકા જોવામાં આવે છે. એ િજ એ ભશિયી અંદરું ડાદી (Endometrium) ેયાર થાય ત્યારે િજ છુટુ ડવા માટે હેલા HCG ામું ઈજેકશ આ વામાં આવે છે. આ ઈજેકશ આપ્યા ઢી અંદાજે ડદ કલાક આ િજ છુટું ે છે.

ફેલોપીયન નળી ખુલ્લી હોવી

ફેલોીય ણી જો ખુલ્લી હોય ે જ સ્ત્રીીજ સ્ત્રીીજધાી

માંથી બીમાં આવે છે. એ ભ્રશિયમાં રહેલા શુક્રકોષ ણ બીમાં આવે છે જ્યાં ં ફલ થઈ ભે છે. શુક્રકોષુર। પ્રમાણમાં ફેલોબીય બીમાં હોય ં જો દ્વારા બીજું ફલ થાય છે થી શુક્રકોષ હોવા જરૂરી છે. આમ, બિ વીર્યમાંથીુર। પ્રમાણમાં ારા શુક્રાણ મળી રહેેટલા શુક્રકણી બ્યા એ શિલીલ। હોવી જરૂરી છે.

સ્ત્રીબીજ માટે

- કુદરતી રી બીજ વા
- બીજ વાવી દવાથી બીજ વવા

કુદરતી રીતે સ્ત્રીબીજ બનવા સાથે IUI

માકિ શરૂ થાયે। ત્રીજાથી બંચમાં દિવ વચ્ચે ંડેાફી કરવામાં આવે છે. ત્યારાદ માકિ। ૯-૧૦ માં દિવે એ છી જરૂર મુજ ફરી ંડેાફી કરી બીજ ક્યારેયાર થાય છેે ક્કી કરવામાં આવે છે. સ્ત્રીબીજ ંયાર થયાાદ સ્ત્રીબીજ મયર છુટુ ંડે (Ovulation Triggering) માટે HCG ંજેકશ આ વામાં આવે છે. આ ંજેકશ આપ્યાાદ અંદાજે ૩૬ થી ૪૪ કલાકે આઈ.યુ.આઈ. કરવામાં આવે છે.

સ્ત્રીબીજ બનાવાની દવાથી બીજ બનાવવા સાથે IUI

ારા બીજ વાે ભંધારણી પ્રાથમિક જરૂરિયા છે. વધારે બ્યામાં, મયર એ ારા બીજેે ભે રહેવાી શક્યાા વધારે રહે છે. માટે બીજ વાવી ંબીઓ કે ંજેકશ આ બી વધારે બીજેે ંડું કરવામાં આવે છે. માકિ। બીજા થી બંચમાં દિવ વચ્ચે ંડેાફી કરી કોઈ સિસ્ટ (Cyst) થીે। ખાત્રી કરવામાં આવે છે. ત્યારાદ બીજ વાવી દવા આ વામાં આવે છે. વમાં-દ માં દિવ છી બીજ વાવી પ્રક્રિયાું ંડેાફીથી રિક્ષણ (Monitoring) કરવામાં આવે છે. બીજ ંયાર થયું છે એ ભ્રશિયી અંદરું ંડ (Endometrium) ંયાર થયું છે એવી ખાત્રી થાય એટલે બીજ કુટવા માટે - છુટુ ંડવા માટે (Ovulation triggering) HCG ંજેકશ આ વામાં આવે છે. HCG ંજેકશ આપ્યા છી ૩૬ થી ૪૪ કલાક વચ્ચે IUI કરવામાં આવે છે.

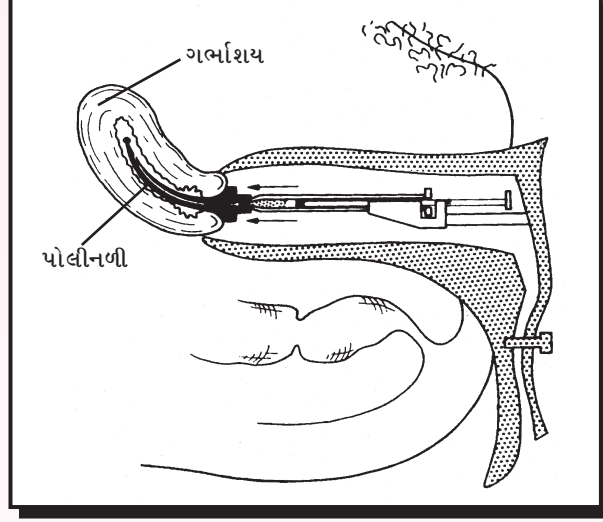
સ્ત્રીીજ ાવવાી દવા, વધારે ંે ારા િજ ાવે છે જેથી IUI ા રિણામ કુદરી રી િજ વા દેવામાં ાવે ા કરતાં વધારે ારા મળે છે.

વીર્ય તૈયાર કરવાની પધ્ધતિ

- જે દિવે ાઈ.યુ.ાઈ. કરવાું હોય ે દિવ િ ાઉથી ંોઈન્ટમેન્ટ ાવામાં ાવે છે.
- ાઈ.યુ.ાઈ. ા દિવે ાઈ.યુ.ાઈ. ા િધારી મયથી ંંદાજે કલાક હેલા િું વીર્યલેવામાં ાવે છે.
- ાવીર્યજ્યારે ાવાું હોય ત્યારે ેની ાથે રૂય ાલખેલુ ક ા ાવામાં ાવે છે. જેમાં કેવી રીે વીર્યલેવું ે િ રૂય ે હોય છે.
- વીર્ય લીધા છી ે લેલ કરી લોરેટરીમાં રીક્ષણ કરવામાં ાવે છે. વીર્યમાંથી ારા શુક્રોષ છુટા કરવા િ પ્રક્રિયા દરમ્યા વ રાતાં ધાજ લોરેટરી ા ડીસો લ ર યુ લ ા ામું લેલ લ ાડવામાં ાવે છે. જેથી વીર્ય દલાવા િ કોઈ જ ંભાવ ા રહે િ થી.
- વીર્યમાંથી પ્રક્રિયા કરી IUI માટે ે મલ ે ાયાર કરવામાં ાથી ર કલાક જેટલો મય લો છે ા દરમ્યા વીર્ય િ મૂો ૩૭ ેન્ટીડ (જે ાણા શરીરું ામા છે.) રાખવામાં ાવે છે. ેમાં વ રાતાં ધા જ ાધો ડીસો લ હોવા જોઈ ંે. ંેક વ્યકિ માટે વ રાયેલ વસ્તુ િજ વ્યકિ માટે વ રવામાં ાવ િ થી. ેથી કોઈ ણ પ્રકારો ંે લા વાો ભય રહે િ થી.
- સ્ત્રીીજ છુટુ ડવાનું ઈન્જેક્શ લીધા છી ા િજ દિવે ંભો કરવો કે હિ ે માટે ડોક્ટરી લાહ લેવી.
- વીર્ય હંમેશા િું જ લેવામાં ાવે છે.

ઇનસેમીનેશન (વીર્ય મુકવાની પ્રક્રિયા)

- IUI માટે ે ાયાર કરેલા વીર્ય સ્ત્રી ા શરીરમાં ભશિયમાં મુકવા િ પ્રક્રિયો ઈ ેમીશ કહે છે.
- ભશિયમાં વીર્ય મુકવા માટે સ્ત્રી ાવા ા ટેલ રુવા ડી ઢીચણમાંથી વાળેલા રાખવામાં ાવે છે. જું રહિ ટોવેલથી ઢાંકયા ાદ ંેક ાધ મુકી ભશિયું મુખજોવામાં ાવે છે.
- ભશિય ા મુખમાંથી રમ ાળી ેલી ાળી ભશિયમાં

મુકવામાં આવે છે. બી. છેડે આઈ.યુ.આઈ. માટે યાર કરેલ વીર્યભરેલી પીરીજ લડવામાં આવે છે.

- ધીમે ધીમે IUI જેમલ ભાશયમાં મુકવામાં આવે છે.
- ત્યાર બાદ બી હાર કાઢી લઈ ૬ મિનિટ આરામ કરવામાં આવે છે. ત્યાર બાદ શેન્ટ ઘેર જઈ શકે છે.

ઇનસેમીનેશન પછી શું ?

- યિમિ ટૈકિ ધાજ કામ કરી શકાય છે.
- ખાવા પીવામાં કોઈ ધ હોં થી.
- ઈંમીશ છી. ૧-૨ દિવ ંભો કરવો હિાવહ છે. ત્યાર છી. દિવોમાં ણ ઈચ્છુાર ંભો કરી શકાય છે.
- યુ. પ્રમાણે દવાઓ ઉયો કરવો.
- માકિ આવવાની ંભવિ પરીખથી ઉર ંય દિવ જાય ં વવા આવવું અથવા વારા હેલા ેશા માં યુરી પ્રે ની ટેસ્ટ કરાવી ભ રહો છે કે હી ે ચેક કરાવવું.
- માકિ આવી જાય ં માકિના પીજ, ત્રીજ, ચોથા કે ંયમાં દિવે વવા આવવું જેથી આ બારવાર ચાલુ કરી શકાય.

લ્યુટીયલ સપોર્ટ (હંડકની દવા)

ીજ છુટું ડયા છી ફલીત ીજે ભશિયમાં ભ રીકે સ્થાવા માટે એ વિકાવવા માટે પ્રોજેક્ટોરો માં સ્ટ્રાવ ઉયોી થાય છે. માકિ ચકા ઇલા અડધા ભા માં આ સ્ટ્રાવ કો લ્યુટીયમમાંથી (ીજ છુટું ડયા છી। ફોલીકલો કો લ્યુટીયમ કહે છે.) આવે છે. પ્રોજેક્ટોરો ડુરાં પ્રમાણમાં હોય તે ભધારણમાં કલીફ ડી શકે છે. આવુ થાયે માટે આઈ.યુ.આઈ. છી હંડકી દવા રીકે (લ્યુટીયલ સોર્ટ) ઇંજેકશ કે પ્રોજેક્ટોરો ડી યોીમાં મૂકવાી ડેળીઓ। સ્વડૂ માં આી શકાય છે.

આઈ.યુ.આઈ.ના ભયસ્થાન

- આઈ.યુ.આઈ. રળ એ લામ છે. હુજ ભાગ્યે
- ચે
 - બલીડી
 - દુઃખાવો
 - એલર્જી વેરે થઈ શકે છે.

આ સિવાય બહુ વધારે સ્ત્રીબીજ બને તો

- જોડકા કે થી વધારે ભ રહેવાી શકય। રહે છે.
- હાઈ ર સ્ટીમ્યુલેશ - જ્યાં ૩-૪ સ્ત્રીબીજે દલે ખૂ જ વધારે પ્રમાણમાં ડી ડી જવાી શકય। રહે છે.

પરિણામ

આ ધ્ધમાં દરેક પ્રયત્નમાં અંદાજે ૧૦ થી ૧૫% જેટલી ભ રહેવાી શકય। રહેલી છે. મહત્તમ સફળતાની ટકાવારી પ્રથમ ૩ પ્રયત્નમાં રહેલી છે.

આઈ.યુ.આઈ.ની મર્યાદા

આ પ્રધ્ધમાં સ્ત્રીબીજી જીક શુક્રોષ મુકવામાં આવે છે. છી ભ કુદરી રીે છે. ખરેખર ફલ થાય છે કે હી ?, ભે છે કે હિ ?, ભે છે તે ડી ડુણવતા કેવી છે ?, એ ગભ મય ર ભશિયમાં હોંચે છે કે હી ? વેરે જાણી શકું થી.

મૂળવતા પ્રશ્નો

પ્રશ્ન : આઈ.યુ.આઈ. માં વિર્ય ક્રોં લેવામાં આવે છે?

જવા : આઈ.યુ.આઈ. માં હંમેશા િ જ વીર્ય લેવામાં આવે છે.

પ્રશ્ન : આઈ.યુ.આઈ. એટલે હારથી વિર્ય લઈ મુકવું ?

જવા : હા, આઈ.યુ.આઈ. માં વીર્ય િ જ લેવામાં આવે છે. હારથી વીર્ય લઈ મુકવામાં આવે કૃત્રિમ વીર્યદા કહેવામાં આવે છે એ કૃત્રિમ વીર્યદા ધ્વિ અવા. હેલાં દંતિ લેખી મજ મૌખિક જાણ કરવામાં આવે છે. રવારો અલજ પ્રકાર છે જે આ રવાર થે કોઈ ધ થી.

પ્રશ્ન : આઈ.યુ.આઈ. કરાવ્યા છી આરામ કરવો જ કે ?

જવા : હા, વીર્ય ભશિયમાં મુક્યા દ, ઈમીશ ક્યા દ ત્યાંજે શન્ટે ૧૦ મિટ આરામ કરાવવામાં આવે છે. એ છી આરામ કરવાી જરૂર લિકુલ થી હોી. મે મારા ઘર કે ઓફિું મામ ઢૈક કાર્ય કરી શકે છો.

પ્રશ્ન : આઈ.યુ.આઈ. કરી વખે હુ દુઃખે ?

જવા : હા, આઈ.યુ.આઈ. રળ એ િડારહિ છે માં લિકુલ દુઃખ થી. રું ક્યારેક જો ભશિયું મુખ ખૂ જ િંકુ હોય તે કેન્યુલા રળ થી દાખલ થઈ શકી થી. આ માટે ભશિયા મુખે એક િધ વડે કડવામાં આવે છે. જેમાં જીવો દુઃખાવો થોડી કન્ડ માટે થઈ શકે.

પ્રશ્ન : આઈ.યુ.આઈ. ક્યા છી ંભો કરી શકાય ?

જવા : જરૂર કરી શકાય હકીક માં જ્યારે આઈ.યુ.આઈ. કરવામાં આવે છે ત્યારે ભ રહેવા માટે ઉત્તમ ાળો હોય છે. એ જ્યારે એક કર િ વધારે સ્ત્રીીજ ન્યા હોય તે ધા િજ એક થે જ છુટા ડી જાયે વું ે. માટે આ પ્રક્રિયા છી ૧-૨ દિવ ંધી ંભો કરવાી લાહ આવામાં આવે છે એ ત્યાર દ ણ ંભો ઈચ્છા મુજ કરી શકાય છે.

પ્રશ્ન : આઈ.યુ.આઈ. કેટલી વાર કરાવવું કે ?

જવા : આ ધ્વિ માં એકવાર પ્રયત્ન કરવામાં આવે તે

ભંધારણી શક્ય। અંદાજે ૧૦ થી ૧૫% જેટલી હોય છે જેથી દરેકે શન્ટે ૩ થી ૬ પ્રયત્ન કરા રિણામ માટે કરવા જોઈએ. જો ૧૨૬ પ્રયત્ન છી ણ ભંધારણ થાય તે વધુ અરકારક રવાર વિશે વિચારવું જરૂરી છે.

પ્રશ્ન : આઈ.યુ.આઈ. િફળ થાય તે શું?

જવા : િફળાા કરણો ચકાી શક્ય હોય તે ં ઈલાજ કરવો જોઈએ. જો આઈ.યુ.આઈ િફળ થવાી શક્ય। લો તે આઈ.વી.એફ. ઈ વિટ્રો ફર્ટીલાઈઝેશ (In Vitro Fertilization) ટેસ્ટટ્યુ ંી રવાર કરાવવી જોઈએ.

પ્રશ્ન : ટેસ્ટટ્યુ બાળક રવાર IVF એટલે શું?

જવા : ટેસ્ટટ્યુ સારવાર રવાર ધ્ધિમાં સ્ત્રીીજે સ્ત્રી। શરીર ંી હાર કઢવામાં આવે છે. ફલ હાર કરાવવામાં આવે છે. ભં હાર ંવવામાં અે ઉછેરવામાં આવે છે. અે છી ંયાર થયેલા ભંમાંથી રા ંદ કરેલા ભં ૪૮ થી ૭૨ કલાક છી ભંશયમાં ંછા મુકવામાં આવે છે.

પ્રશ્ન : આઈ.વી.એફ. - આઈ.યુ.આઈ. કર ં વધારે ં કેમ?

જવા : આઈ.વી.એફ. - ટેસ્ટટ્યુ ધ્ધિથી રવારમાં આ ણે ભં છે કે હીં ? ભં કેવા છે ? વિ. જાણી શકીએ છે. ંમાન્ય રી વધારે ભં ં હોવાથી રા ભં ંદ કરી ભંશયમાં મૂકી શકીએ છે. આમ ફેલોીય ંીી કાર્યક્ષમ। ંછી વધી હોય કે એવી ઘણી ધી ંજી કોઈ રી જોઈ શકાય એવી કલીફું ંિદા એ રવાર થઈ જાય છે.

પ્રશ્ન : શુક્રકણ-રૂષીજી ંખ્યા ખૂ જ ંછી કે અલ હોય તે ણ આઈ.વી.એફ. થઈ શકે?

જવા : આઈ.વી.એફ.માં સ્ત્રીીજ શરીર ંી હાર ફલી કરવામાં આવું હોવાથી એ શુક્રકણ-રૂષીજે એક ંીજમાં પ્રવેશ કરાવી ફલ કરી શકાય છે. આ ધ્ધિ ંન્ટ્રા ંયટોપ્લાઝમીક સર્મ ંજેકશ (Intra Cytoplasmic Sperm Injection) ંૂકમાં આઈ. ં.એ. આઈ. કે ંકી કહે છે. આમ, ફલ માટે ૧ (એક) સ્ત્રીીજ માટે ૧ (એક)

જીરુપીજ (શુક્રકણ) ની જરૂર હોય છે લાખો હીં. આ ફલ ધ્વિથી શુક્રકણ ખૂ જ ઓછા હોય, શિલીલ। ખૂ જ ઓછી હોયેવી મામ કલીફોને અરકારક રવાર થઈ શકે છે.

પ્રશ્ન : એલુસર્મીઆ - (વીર્યમાં શુક્રકણો નું અભાવ) । કિસામાં ઈકી ઉયો થાયખરૂં?

જવા : પુરુષ ની ટેસ્ટીસ (Testis) જો શુક્રકણ નું થોડું ઘણું છે તેથી તે ઓછા શુક્રકણો ટેસ્ટીસ (Testis) કે નીચે જોડાયેલ શુક્ર નાલિકા (Epididymis)માંથી શુક્રકણ લઈને ઈકી દ્વારા ફલ કરી શકાય છે. આમ, અત્યાર પુષ્ટિ અભાવે જો એલુસર્મીઆ ની દર્દી છે તેથી તે જ શુક્રકણથી નીચે જાય શકે છે.

ક્યા યુ લે આઈ.યુ.આઈ. કરવું જોઈએ ?

કેવી રીતે કરવું જોઈએ ? એ કેટલીવાર કરવું જોઈએ ?

આ બધા એક જટિલ પ્રશ્ન છે.

પ્રત્યેક યુ લમાં વિવિધ લક્ષણો એ કલીફો પ્રમાણે તેનો શ્રેષ્ઠ ઈલાજ લેવાનું કામ ઈક્વિટી ડૉક્ટર ઉપર છોડવું હિલાલ છે.

દેશ ની શ્રેષ્ઠ ફર્ટીલીટી ઈન્સ્ટીટ્યુટ
રીકે અમે આ શ્રેષ્ઠ રવારની ખાત્રી આપીએ છીએ.
અમે આપીએ છીએ.....

 બાવીશી વંધ્યત્વ નિવારણ સંસ્થાન

અમદાવાદ । મુંબઈ । દિલ્હી । કોલકતા । સુરત । વડોદરા । ભુજ

મંજુલાલ મ્યુનીસીપલ બગીચાની સામે, ઓરીઓન બિલ્ડિંગ અને
અદાણી સી. એન. જી. પાસે, પાલડી ચાર રસ્તા, પાલડી, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૭.

ફોન : ૦૭૯-૪૦૪૦૪૬૪૬ મો. ૯૮૭૯૫ ૭૨૨૯૮

E-mail : drbavishi@ivfclinic.com | Website : www.ivfclinic.com